

DIREKTORATET FOR BYGGKVALITET
Postboks 8742 Youngstorget

0028 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
2021/17142-3
Hanne R. Grimstveit
Karen Elkjær
Eli Hauge Lirhus

Dato:
08.11.2021

Høringsuttalelse til forskrift om omsetting og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK) – endringen gjelder ombruk av byggevarer - Innlandet fylkeskommune

Det vises til Deres oversendelse av 10.09.2021 angående høring av forskrift om omsetting og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK). Endringen i forskriften gjelder ombruk av byggevarer. Endringen vil innebære et unntak fra kravene til produktdokumentasjon for ombrukte byggevarer. Dette er en endring som vil kunne bidra til å redusere de hindringene for ombruk, som en har i dag, og som følger av kravene til produktdokumentasjon. En slik endring vil kunne gi økte insentiver til omsetting av ombrukte byggevarer. Forslaget vil dermed også kunne føre til en økt ombruk av byggverk noe som vil bidra til at klima- og miljøkonsekvensene i mange tilfeller vil bli positive. Det er også lagt frem et alternativt forslag til regulering av ombrukte byggevarer. Formålet med endringen er å fremme bruken av brukte byggevarer. Høringsfristen er satt til 9.11.2021.

Innlandet fylkeskommune ved Kulturarvseksjonen ønsker en endring av forskriften velkommen sett inn i et kulturarvperspektiv, og selvfølgelig i et klima- og miljøperspektiv.

Kulturarvperspektivet

En endring av forskriften som innebærer et unntak fra kravene til produktdokumentasjon for ombrukte byggevarer, vil være et viktig grep også i arbeidet med å ta vare på kulturarven. Endringen som foreslås er en endring som vil være viktig for restaureringsbransjen for å sikre og å ta i bruk kulturminner for ettertiden. Når dette nå formaliseres, gjør det at ivaretagelse av kulturminner også i områder uten formelt vern også blir enklere å gjennomføres i tråd med gjeldende regelverk. Dette er et område vi har sett som krevende i en del sammenhenger, der gjenbruk er ønskelig sett ut fra kulturminnefaglige hensyn, men er krevende å gjennomføre godt på grunn av gjeldende krav. Mange verneverdige bygninger i distriktene er i denne kategorien, da de som regel ofte kun er omfattet av kommuneplanen, og dermed ikke har formell vernestatus. Dette kan også gjelde bygninger i regulerte områder, som inngår i helhetlige kulturmiljøer, men som ikke direkte er regulert til vern.

Regelverket er slik vi er erfarer, og som høringen påpeker, ikke laget med tanke på ombruk. Vi erfarer at ombruk er en viktig del av det å ta vare på og å bruke kulturminner. Vi ser at mange som tar vare på bygninger og istandsetter disse er avhengig av ombruk som løsning

for å finne bygningsdeler av rett kvalitet og materiale, samt at det også er anvendt rett teknikk i fremstillingen. Dette er noe som det, med dagens lovverk, er mulig å gjøre for fredete og vernede bygninger og anlegg, men ikke for bygninger som ikke har et formelt vern. I Innlandet ser vi at dette rammer eiere av kulturminner i distriktene, der mange bygninger ikke er regulert og dermed ikke har et formelt vern. Det gjør at mange eiere og håndverkere havner i vanskelige situasjoner med tanke på kravet til blant annet dokumentasjon, fordi de havner i en situasjon der det stilles uhensiktsmessig krav til utarbeidelse av produktdokumentasjonen. Da velger man som regel løsninger som er enklere formelt sett, men som kanskje ikke ivaretar kulturminnehensynene like godt.

Vi ønsker at man i endringen nå legger mer til rette for ombruk av byggevarer i prosjekter som omfatter istandsetting og ivaretagelse av kulturminner. Bygningsdeler til kulturminner er ikke nødvendigvis bygningsdeler som gis bort, men som selges både i butikk og i privat marked. Vi vil derfor oppfordre til at endringen legger til rette for at bygningsdeler i en kulturminnefaglig sammenheng kan gis bort eller omsettes uten omfattende krav til dokumentasjon. Det vi ser som ønskelig at dokumenteres i en slik sammenheng er opphavssted til bygningsdelen, det vil si fra hvilken annen bygning den kommer fra, produsent hvis mulig, og type materiale. Vi kan imidlertid ikke se at forslaget som legges frem i punkt 5.1.4 er et forslag som vil fungere godt for bygningsdeler i verneverdig bebyggelse. Det kan imidlertid være at den kan være hensiktsmessig for bygningsdeler til andre deler av ombruksmarkedet.

Klima- og miljøperspektivet

Kulturarvseksjonen i Innlandet fylkeskommune har siden 2019 jobbet med prosjektet Bevar bygg – bevar klima. I tillegg til å dokumentere og formidle effektene av energioppgradering kontra riving og nybygg for ulike bygninger, har en viktig del av prosjektet vært knyttet til materialbruk. Case-studien, utført av Asplan Viak, viste at energioppgradering i de aller fleste tilfeller lønnte seg. En av grunnene til dette var at materialbruken ved skånsom oppgradering var minimal. Da utslippene knyttet til riving og materialbruk i nybyggene ble inkludert i regnestykket, ble det tydelig at materialbruk spiller en betydelig rolle for klimautslipp gjennom livsløpet til bygninger. Dette påpekes også i høringsnotatet. Alle tiltak som kan medføre en reduksjon i produksjon og avfall av byggevarer, er dermed positivt i et klima- og miljøperspektiv. I tillegg til videre bruk av eksisterende bygninger er en forenkling av reglene rundt ombruk av byggevarer et viktig sted i retning av en sirkulær økonomi, og en endring vi stiller oss bak.

Oppsummering

Vi støtter direktoratet i at ombruk av bygningsdeler treffer et annet marked enn markedet der riving og ikke ombruk er hovedoppdraget. Dermed vil man ikke kunne sammenligne denne type prosjekter, direkte hva angår kravene til produktdokumentasjon mellom nye og gamle produkter.

Vi stiller oss positive til et unntak fra kravene til produktdokumentasjon for ombrukte byggevarer, da dette vil bli mer forutsigbart og tydelig for forbrukeren.

Vi ser det som positivt at man gjennom en endring som foreslått i høringsens 5.1.3 legger bedre til rette for ombruk av byggevarer, samtidig som en ivaretar de hensyn som skal ivaretas hva angår helse, miljø og sikkerhet.

Når det kommer til distribusjon av produkter ser vi det som positivt at det kommer en endring, da dette vil gjøre det enklere å omsette produkter, noe som kanskje også vil bidra til at det er

enkler for de få som allerede omsetter, men også for andre å omsette byggevarer i en mer permanent setting. Dette vil igjen komme forbrukerne til gode når tilgangen på ombrukte varer går opp. Vi erfarer i flere prosjekter at det er krevende å få tak i produkter. For mange bygningsdeler som ombrukes i kulturminner er det ikke nødvendigvis slik at de hentes fra riveprosjekter, de hentes like gjerne fra prosjekter som kun skal skifte en type bygningsdel. En slik endring i DOK vil dermed også bidra til at denne type produkter også kan kjøpes opp og lagres i påvente av prosjekter. Endringen vil også bidra til at mye av det som selges på finn.no og lignende nå selges lovlig. Vi ser det som positivt at endringen nå legger opp til dokumentasjon til egenskaper som er relevante for det konkrete prosjektet.

Innlandet fylkeskommune ved Kulturarvseksjonen ser forslag 5.1.3 som et bedre forslag enn 5.1.4 hva angår kulturminnehensyn.

Med vennlig hilsen

Torill Skillingsaas Nygård
Enhetsleder

Hanne R. Grimstveit
Arkitekt

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.